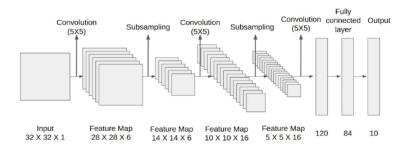
شبکههای عصبی _{تمرین دوم}

سوال یک

شبکه LeNet-5

این شبکه عصبی از ۵ لایه تشکیل شده است. سه لایه کانولوشنی بوده و باقی لایهها از نوع fully connected هستند. در ادامه ساختار هر یک از این لایههای این شبکه عصبی توضیح داده می شود.

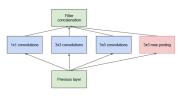
- ۱. لایه کانولوشنی: این لایه کانولوشنی دارای ۶ فیلتر با ابعاد 5×5 بوده و با اندازه قدم یک بر روی تصویر ورودی اعمال میشود. تابع فعالساز این لایه است. با توجه به این که این لایه ۶ فیلتر را بر روی تصویر ورودی اعمال میکند، بنابراین این لایه تصویر تک کاناله ورودی را به ۶ کانال مجزا نگاشت میکند.
- (آ) Pooling: در این قسمت یک فیلتر 2×2 روی خروجی لایه اعمال میشود. فیلتر اعمال شده از نوع average-pooling بوده و تعداد کانالهای ورودی را تغییر نمی دهد. اما ابعاد هر ورودی دریافتی را نصف می کند.
- ۲. لایه کانولوشنی: در این لایه ۱۶ فیلتر با ابعاد 5×5 و اندازه قدم یک به خروجیهای لایه قبلی اعمال میشود. تابع فعال این لایه نیز \tanh است.
- (آ) Pooling: در این قسمت نیز یک فیلتر 2×2 بر روی خروجی لایه قبلی اعمال شده و ابعاد خروجیهای لایه قبلی را نصف می کند.
- ۳. لایه کانولوشنی: این لایه با اعمال ۱۲۰ فیلتر با ابعاد 5×5 ابعاد خروجی تمام کانالها را به یک بعد می ساند. تابع فعال ساز این لایه نیز مشابه لایههای قبلی \tanh است.
- ۴. لایه fully-connected: این لایه خروجی لایه قبلی را گرفته و عمل دستهبندی را آغاز می کند. همان طور که از نام این لایه مشخص است، هر گره این لایه به تمامی گرههای لایه بعدی متصل است.
- ۵. لایه fully-connected: عملکرد این لایه نیز مشابه لایه fully-connected قبلی است. معمولا خروجی این لایه را به یک لایه softmax میدهند تا خروجی نهایی مدل مشخص شود.
- در شکل ۱ ساختار این شبکه در هنگام اعمال بر روی یک تصویر سیاه و سفید با ابعاد 32×32 مشاهده می شود.

شکل ۱: نمونهای از شبکه عصبی LeNet

شبکه Inception

با افزایش تعداد لایههای کانولوشنی احتمال بیشبرازش مدل روی دادههای آموزشی بیشتر میشود. برای رفع این مشکل در نسخه اول شبکه Inception چند فیلتر کانولوشنی در یک سطح از شبکه استفاده شد. این ایده باعث شد مدل نسبت به مدلهای پیشین عملکرد بهتری داشته باشد. از طرف دیگر در این مدل به جهت کاهش ابعاد و همچنین افزایش سرعت به هر لایه یک فیلتر کانولوشنی 1×1 اضافه شده است. در شکل ۲ نوآوریهای انجام شده این مدل نشان داده شده است.

(ب) شيوه قرارگيرى فيلترها قبل از اضافه کردن فيلتر 1×1

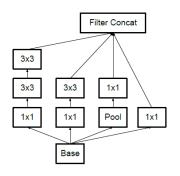

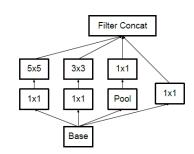
(آ) شیوه قرارگیری فیلترها با اضافه کردن فیلتر 1×1

شکل ۲

در مدل Inception v3 ایدههای بالا به همراه دیگر ایدههایی که در ادامه توضیح داده می شود، برای بهبود عملکرد مدل به کار گرفته شده است.

- تبدیل فیلترهای با ابعاد بالا به چند فیلتر با ابعاد کوچکتر کاهش بعد یکی از ویژگیهای مثبت مدل Inception v1 بود. نسخه سوم این مدل هم این ویژگی خوب را به ارث برد و حتی آن را بهبود داد. در تصویر π ایده نسخه سوم مدل مشاهده میشود. در شبکه Inception v3 مطابق شکل فیلترهای با ابعاد 5×5 به دو فیلتر با ابعاد 5×5 تبدیل میشود. این تبدیل باعث کاهش تعداد پارامترهای مدل و افزایش سرعت مدل میشود. در شکل π نمونهای از عملکرد دو فیلتر π که به صورت متوالی قرار داده شده است، آورده شده است.
- تبدیل فیلترها به فیلترهای نامتقارن با توجه به مزیتهایی که کاهش ابعاد فیلترها در کنار افزایش تعداد آنها برای ما به همراه داشته است به نظر می رسد که ایده خوبی

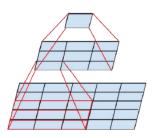

(ب) معماری فیلترهای مدل Inception v3

(آ) معماری فیلترهای مدل Inception v1

شکل ۳: شیوه کاهش ابعاد فیلترهای کانولوشنی در مدل inceptionv3

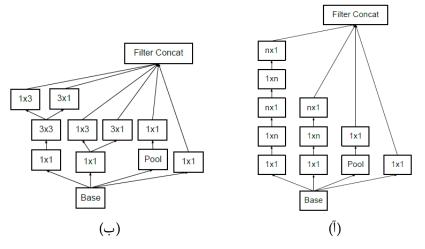

شکل ۴

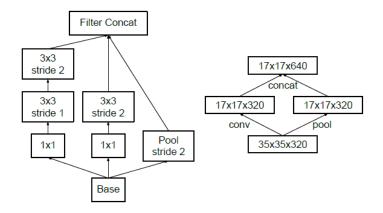
باشد که فیلترهای 3×3 نیز به فیلترهای 2×2 تبدیل شود. اما این تبدیل کاهش بعد چندانی نداشته و مزیتی ایجاد نمی کند. روش دیگر آن است که ابعاد فیلترها را نامتقارن در نظر بگیریم. این ایده در شکل 0 دیده می شود. با این کار پارامترهای مدل به شکل چشم گیری کاهش می یابد. در شکل 0ب نمونه ای از اعمال این ایده بر روی شکل 0ب دیده می شود.

- استفاده از دستهبندهای کمکی هدف از استفاده از دستهبندهای کمکی افزایش همگرایی مدلهای عصبی عمیق است. این دستهبندها بیشتر به منظور جلوگیری از مشکل vanishing gradient استفاده میشوند. در شبکه Inception این دستهبند در گامهای اولیه یادگیری بهبودی ایجاد نمی کند. اما با نزدیک شدن به گامهای نهایی، عملکرد شبکهای که از دستهبند کمکی استفاده کرده است بسیار بهتر از شبکه بدون دستهبند است. به عبارتی دیگر این دستهبندی کمکی نظیر یک هموارساز عمل کرده و عملکرد مدل را بهبود می دهد.
- کاهش بهینه ابعاد (Efficient Grid Size Reduction) در شبکه ۱ (سبکه ۱ Average pooling) و max pooling برای average pooling و عمول که از دو تابع کاهش ابعاد مدل استفاده می شود. از دو ساختار موجود در شکل ۶ برای کاهش ابعاد استفاده می شود.

شکل کلی مدل Inception v3 در شکل ۷ آورده شده است. همانطور که مشاهده Inception کلی مدل LeNet بسیار کوچکتر است. مدل Lenet می شود معماری مدل العرب به م

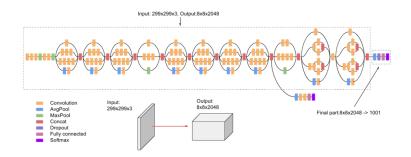

شکل ۵: شیوه فاکتورکردن نامتقارن و مثالی از آن

شکل ۶: شبکههایی که برای کاهش بعد در مدل Inception v3 استفاده میشود.

تعداد لایههای بیشتری داشته و در نتیجه مدل عمیقتری است. عمیقتر بودن باعث شده است که به راحتی بتواند الگوی دادهها را کشف کرده و به نتایج بسیار خوبی برسد. البته عمیق بودن هم مزیت و هم عیب مدل محسوب می شود. به دلیل عمیق بودن ممکن است روی دادههای آموزشی بیش برازش شود، در نتیجه راهکارهای فراوانی را هم برای جلوگیری از وقوع مشکلاتی نظیر vanishing problem و بیش برازش پیاده سازی کرده است. به خاطر همین عمیق بودن به زمان بیشتری برای آموزش مدل نیاز داشته و در هنگام تست نیز مدت زمان بیشتری برای پاسخ دادن به داده ورودی نیاز دارد. اما در حالت کلی از آن جا که عملکرد بهتری نسبت به مدل LeNet دارد در نتیجه نسبت به آن بهتر است.

شکل ۷: معماری کلی شبکه Inception

سوال دو

شبکه LeNet انتظار دارد ورودی یک تصویر تک کاناله با ابعاد 32×32 باشد. اما تصاویر مجموعه داده ما 500×500 بوده و سه کاناله هستند. به همین دلیل با انجام پیش پردازش روی داده ها آنها را به تصاویر سیاه وسفید تبدیل کرده و اندازه تصاویر را نیز به 32×32 تبدیل می کنیم.

شبکه LeNet از آن جا که برای شناسایی رقمهای دستنویس ارائه شده است، دارای ۱۰ نود در لایه خروجی است. اما در این جا میخواهیم دادهها را به سه کلاس تقسیم کنیم؛ بنابراین لایه خروجی شبکه را تغییر داده و تعداد نودهای خروجی آن را به ۳ کاهش میدهیم. به جز این موارد پیشپردازش یا تغییر دیگری در ساختار مدل انجام نشده است. عملکرد مدل در این حالت در جدول ۱ آورده شده است.

جدول عملكرد شبكه LeNet در حالت يايه : Table 1

train		valida	ation	test		
	acc					
0.84	0.62	0.95	0.6	0.96	0.55	

قسمت الف

در ادامه تاثیر افزودن هر یک از لایههای منظمساز بررسی میشود.

- منظمساز L1: در هنگام منظمسازی با استفاده از پارامتر L1 هنگامی که پارامتر منظمسازی عدد کوچکی نظیر $^{-0}$ 1 است عملکرد مدل اندکی بهتر میشود. اما اگر مقادیر بزرگی نظیر 0.1 را برای تنظیم مدل در نظر بگیریم، عملکرد مدل هم در دادههای ارزیابی و هم دادههای آموزش افت می کند. (جدول ۲)
- منظمساز L2: نتایج حاصل شده در هنگام استفاده از این منظمساز بسیار شبیه نتایج حاصل شده در حالت استفاده از منظمساز L1 بوده و تفاوت فاحشی بین آنها نیست. این شباهت قابل توجیه است. فرمول هموارسازی L2 بسیار شبیه L1 است بنابراین منطقیست که عملکرد این دو تابع هموارساز شبیه یکدیگر باشند. (جدول ۳)

عملكرد شبكه LeNet با منظمساز LeNet

	train		valid	ation	test	
L1 value						
10^{-6}	0.77	0.66	0.91	0.59	0.88	0.59
0.1	1.32	0.34	0.91 1.32	0.34	1.32	0.34

عملكرد شبكه LeNet با منظمساز LeNet

	train		valid	ation	test	
L2 value	loss	acc	loss	acc	loss	acc
			0.95			
0.1	1.19	0.63	1.28	0.56	1.24	0.57

• منظمساز DropOut: تاثیر وجود این لایه همانند تاثیر وجود منظمسازهای L1 و منظمساز DropOut: تاثیر وجود این لایه همانند تاثیر وجود منظمسازهای L2 است. بدین معنی که هنگامی که مقدار نرخ dropout مدل کم است (مثلا در حد 10^{-2} یا عملکرد مدل در دادههای ارزیابی اندکی بهتر از حالت پایه میشود. با زیاد کردن نرخ dropout نیز (در حد0.7) مدل نمی تواند روی دادههای ارزیابی و آموزشی به نتایج خوبی برسد.

عملكرد شبكه LeNet با منظمساز LeNet

	train		validation		test	
dropout value	loss	acc	loss	acc	loss	acc
10^{-4}	0.78	0.66	0.94	0.6	0.95	0.5
0.7	0.97	0.54	0.98	0.54	0.99	0.48

با توجه به یکسان بودن نتایج و عملکرد تقریبا یکسان مدل با اضافه کردن هموارسازیهای مختلف نتایج حاصل شده را یکجا توجیه می کنیم. هدف ما از اضافه کردن هموارسازیهای مختلف به مدل جلوگیری از بیشبرازش مدل بر روی داده آموزشی و رسیدن به نتیجه بهتر در دادههای ارزیابی بود. در تمامی تکنیکهای هموارسازی استفاده شده، هنگامی که پارامتر هموارسازی عدد کوچکی بود همان طور که دیدیم عملکرد مدل در دادهها اندکی بهتر می شود. این مورد نشان می دهد که به ازای اضافه کردن این هموارسازی ها مدل دست از بیشبرازش روی دادههای آموزشی برداشته که در نتیجه به نتایج بهتر روی دادههای ارزیابی رسیده است. اما هنگامی که پارامتر هموارسازی را بیشتر می کردیم، عملکرد مدل هم در دادههای ارزیابی و هم در دادههای آموزشی بدتر می شد که نشان می داد مدل به دلیل وجود لایه هموارسازی نمی تواند دانش چندانی در رابطه با دادهها بیاموزد.

قسمت ب

با توجه به جدول α به صورت کلی می توان گفت که افزایش تعداد فیلترهای کانولوشنی باعث بهترشدن عملکرد مدل می شود. برای مثال در حالتی که تعداد فیلترها برابر (100, 100, 20) است، مدل توانسته است صحت خوبی را در دادههای آزمون داده با کم کردن نرخ loss ارائه

دهد. البته این افزایش عملکرد بدون هزینه نیز نبوده و مدل به مدت زمان بیشتری نیاز دارد تا هر گام یادگیری را طی کند. همچنین با افزایش لایههای کانولوشنی به دلیل آزادی عملکرد بیشتر، استعداد مدل برای بیشبرازش روی دادههای آموزشی بیشتر میشود. بنابراین برای آن که هر مدل بهترین عملکرد خود را داشته باشد، از یک EarlyCallback با حداکثر تعداد صبر ۳ واحد استفاده کردهایم. اگر نرخ loss در داده اعتبارسنجی در طی سه گام متوالی کاهش نیابد، حداکثر تعداد گام برای آموزش مدل برابر ۲۰ است.

جدول بررسی تاثیر تعداد فیلتر در عملکرد شبکه Table 5: LeNet

	train		valid	ation	test	
# of filter	loss	acc	loss	acc	loss	acc
(1,1,1)	1.1	0.33	1.1	0.33	1.1	0.34
(3,3,2)	1	0.49	1.02	0.47	1.01	0.48
(20,10,5)	0.86	0.6	0.97	0.49	0.92	0.54
(50,40,30)	0.53	0.8	0.88	0.62	0.84	0.61
(100,100,20)	0.4	0.88	0.88	0.61	0.82	0.62

قسمت ج

با توجه به نتایج که در جدول ۶ آورده شده است، با بیشترکردن ابعاد فیلترهای کانولوشن صحت عملکرد مدل کاهش می یابد. این اتفاق را می توان این گونه توجیه کرد که هنگامی که ابعاد فیلتر بزرگ است نمی تواند ویژگیهای کلی مدل را از تصویر استخراج کند، چرا که اندازه تصویر 32×32 بوده و در نتیجه با اعمال یک فیلتر 31×16 در لایه اول ویژگیهای حاصل شده بسیار کلی می شود، که در لایههای بعدی با اعمال فیلترهای کوچکتر نیز ویژگیها استخراج نمی شود. نکته بعدی که وجود دارد محل اعمال این فیلتر است برای مثال هنگامی که در لایه اول یک فیلتر 3×10^{-2} و در لایه بعدی یک فیلتر 3×10^{-2} و در لایه بعدی یک فیلتر 3×10^{-2} اعمال می کنیم نتایج بسیار بهتری نسبت به حالتی که فیلتر 3×10^{-2} در لایه اول است می گیریم.

از دیگر پیامدهای افزایش ابعاد فیلترها میتوان به افزایش تعداد پارامترهای مدل اشاره کرد. با افزایش تعداد پارامترها نیاز به داده بیشتری دارد تا بتواند الگوی کلی دادهها را به خوبی پیدا کرده و مقدار بهینه هر پارامتر را به دست آورد.

در این حالت برای آن که تمامی مدل ها به بهترین عملکرد خود دست یابند، یک EarlyCallback در این حالت برای آن که تمامی مدل ها به بهترین عملکرد خود دست یابند، یک

(3, 5, 2)

	train		valid	ation	test	
size of filter	loss	acc	loss	acc	loss	acc
(16, 7, 1)	1.05	0.43	1.09	0.38	1.09	0.43
(14, 5, 2)	0.97	0.43	1.04	0.47	1.08	0.43
(8, 5, 2)	0.8	0.66	0.99	0.59	0.93	0.56
(5, 3, 2)	0.81	0.64	0.98	0.53	0.92	0.59

0.98

0.48

1.07

0.45

0.64

0.8

جدول بررسی تاثیر اندازه فیلتر در عملکرد شبکه Table 6: LeNet

سوال سه

در فرآیند انتقال یادگیری ابتدا مدلی بر پایه مجموعه داده برزگ ساخته می شود. در این مرحله مدل دانش خوبی از کلیات مسئله دارد اما نمی تواند در یک وظیفه خاص به خوبی عمل کند. تکنیکهای انتقال یادگیری به منظور بهتر کردن عملکرد مدل در حوزههای خاص و یا انتقال آموختههای مدل به حوزههای مشابه استفاده می شود. از تکنیکهای این دانش معمولا در دو سناریو استفاده می شود.

- هنگامی که تعداد داده در دسترس در حوزه مقصد محدود است. در این حالت با تنظیم مدل آموزش دیده در دادههای حجیم با دادههای حوزه مقصد می توان به نتایج قابل قبولی رسید.
- سناریو دیگر هنگامی است که میخواهیم برای حوزه مدنظر مدلی را به سرعت ارائه دهیم، در این حالت به جای آن که مدل را از پایه روی تمامی دادهها آموزش دهیم، تلاش میکنیم با تغییرات جزئی در مدل حجیم، به نتایج خوبی در حوزه مقصد برسیم.

با ارائه شبکههای عصبی کارهای فراوانی در زمینه انتقال یادگیری صورت گرفت. معمولا هنگامی که میخواهند یک مدل شبکه عصبی را روی دادههای دیگری تنظیم کنند، شبکه را اصطلاحا freeze کرده و لایههای آخری که برای تولید خروجی نهایی هستند را حذف میکنند. وزنهای آموخته شده برای این لایهها در طی فرآیند تنظیم تغییر نکرده و ثابت میماند. حال لایههای نهایی جدید را اضافه کرده و آموزش را با یادگیری مقادیر وزن این لایهها روی دادههای حوزه مقصد، پیش میبرند. در نهایت با در نظر گرفتن مقادیر بسیار کوچکی برای نرخ یادگیری و آموزش مجدد کل مدل (با unfreeze کردن لایهها) آموزش مدل را نهایی میکند.

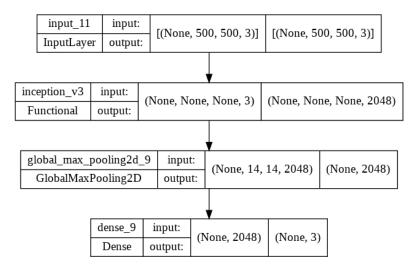
سوال چهار

قسمت الف

شکل کلی شبکه آموزش دیده برای آموزش مجدد مدل Inception در شکل Λ آورده شده است. همانطور که مشاهده می شود برای آموزش مجدد مدل یک لایه ورودی به همراه

¹Fine tune

یک لایه MaxPooling و یک لایه خروجی از نوع Softmax به مدل اضافه کردهایم. برای مشخص کردن تعداد بهینه لایههای فریز شده از آزمون و خطا استفاده می کنیم. بدین شکل که هر بار درصد مشخصی از لایههای ابتدایی مدل inception فریز شده و باقی لایهها آموزش می بینند.

شکل ۸: شبکه طراحی شده برای آموزش مجدد مدل Inception

سعی و خطاهای انجام شده برای آموزش مدل در جدول ۷ آورده شده است. همچنین لازم به ذکر است که به دلیل زمانبر بودن آموزش مدل تعداد گام آموزش را برابر ۷ در نظر گرفتهایم. با توجه به نتایج، مدل به ازای این تعداد گام فرصت کافی برای آموزش و یافتن مقدار بهینه برای پارامترهای خود را داشته است.

در توضیح نتایج باید گفت که مدل هنگامی که بیشتری آزادی عمل را داشته است توانسته به بهترین نتیجه برسد، اما در ادامه با محدودشدن آزادی عمل مدل، توانایی شبکه ضعیف و ضعیفتر شده است. ضعیفتر شده است تا جایی که عملکرد مدل حتی از مدل LeNet هم ضعیفتر شده است. بنا بر این توضیح فاکتورهای زیر را میتوان در هنگام افزایش تعداد لایههای فریزشده مدل دخیل دانست.

- تعداد گام و محاسبات. مشخص است که هر چه تعداد لایههای فریزشده کمتر باشد، تعداد پارامترهای مدل بیشتر بوده و در نتیجه مدل به مدت زمان و تعداد گام بیشتری برای یافتن بهترین مقدار این پارامترها نیاز دارد.
- حوزه آموزش مدل ازپیش آموزش دیده. اگر مدل ازپیش آموزش دیده پیشتر در حوزه دیگری آموزش دیده باشد که با حوزه مقصد تفاوت داشته باشد برای آن که بتواند روی حوزه مقصد به خوبی عمل کند نیاز به آزادی عمل بیشتر و تعداد لایههای فریزشده کمتری دارد تا بتواند پارامترها را به خوبی در حوزه جدید آموزش دهد. اما اگر حوزه عملکرد مدل چندان متفاوت نباشد، میتوان با فریز کردن تعداد لایههای کمتر به دقتهای خوبی رسید.

نکته جالبی که در خصوص Fine-tune این شبکه وجود دارد این است که اگر ابتدا بخواهیم تمامی لایههای شبکه Inception را فریز کرده و پس از آموزش لایههای جدید اضافه شده، بخشهایی از مدل ازپیشآموزش دیده را unfreeze کرده و Fine-tune کنیم مدل نهایی عملکرد ضعیفتری خواهد داشت. به همین دلیل ما در هنگام آموزش لایههای جدید، بخشهایی از مدل Inception را نیز unfreeze کرده و آموزش میدهیم. نتایج موجود در جدول ۷ با همین روش حاصل شدهاند.

درصد لایههای فریز شده مدل ازییش آموزش دیده: Table 7: درصد لایههای

	train		validation		test	
% of frozen layer	acc	loss	acc	loss	acc	loss
0	1	0	0.95	0.14	0.9	0.32
10	1	0	0.8	0.71	0.81	0.56
20	1	0.02	0.66	0.9	0.67	0.86
30	1	0.01	0.62	1.28	0.7	0.91
40	1	0.01	0.62	1.17	0.65	1.2
50	0.99	0.03	0.65	0.99	0.73	0.83
60	0.99	0.03	0.55	1.23	0.62	0.99
70	0.99	0.01	0.65	1.11	0.7	0.99
80	1	0.01	0.57	1.12	0.62	0.93
90	1	0.02	0.68	0.91	0.71	0.72
100	0.41	11.74	0.38	12.44	0.34	13.08

قسمت ب

با توجه به نتایج مدل Inception با تنظیم درست تعداد لایههای فریزشده بهتر از مدل LeNet عمل می کند. از نظر دقت دستهبندی مدل LeNet به حداکثر دقت ۷۰ درصد می رسید در حالی که این مدل می تواند به دقت ۹۵ درصد روی دادههای ارزیابی برسد. از نظر سرعت همگرایی ممدل در حالی که این مدل در طی ۷۰ گام به همگرایی می رسید در حالی که این مدل در طی ۷ گام به همگرایی می رسد. از نظر میزان تعمیم پذیری نیز این مدل بهتر است مدل در طی ۷ گام به همگرایی می رسد. از نظر میزان تعمیم پذیری نیز این مدل بهتر است چرا که با تنظیم درست تعداد لایههای تنظیم شونده می تواند هم دادهها را با صحت فراوان دسته بندی کند و هم نرخ loss در آن کمتر است. مزیتهای شبکه LeNet از جنس زمان مورد نیاز برای انجام محاسبات هستند. مدل LeNet از آن جا که مدل سبک تری است هر گام یادگیری را سریعتر طی کرده و در زمان تست سریعتر پاسخ تولید می کند. همچنین مدل Inception به المنای بیشتری نیاز دارد.

با توجه به توضیحات هر یک از مدلهای Inception و LeNet مزیتهایی دارند اما با توجه به این که مزیت اصلی برای ما دقت دسته بندی است بنابراین از نظر ما مدل Inception بهتر عمل کرده است.